

Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Факультет інформаційних технологій та економіки

Схвалено та затверджено на засіданні
науково-методичної ради факультету
протокол №1 від 30.09.2021

ЗАТВЕРДЖУЮ:
декан факультету
інформаційних технологій та економіки
Тетяна Штерма

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Технології: Підприємництво (Економіка підприємства)»

обов'язкова навчальна дисципліна

Освітньо-професійна програма Облік і оподаткування, Фінанси, банківська справа та страхування
(назва програми)

Спеціальність 071 облік і оподаткування, 072 фінанси, банківська справа та страхування

Галузь знань 07 управління та адміністрування
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти фаховий молодший бакалавр

Факультет інформаційних технологій та економіки

Мова навчання українська

Розробник: Кускова Валентина Григорівна, старший викладач кафедри обліку та оподаткування.

Профайл викладача (-ів) <https://www.bukuniver.site/university/faculties/ite-faculty/>
(посилання на сторінку кафедри з інформацією про

викладача (-ів))

Контактний тел.: 0372513283

E-mail: Valentynakuskova@ukr.net

Консультації четвер з 10.00 до 16.00.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Економіка підприємства – це наука про ефективність виробництва, шляхи і методи досягнення підприємством найкращих результатів при найменших затратах. А практика господарювання на ринкових засадах підтверджує, що результативність будь-якої виробничо-господарської та комерційної діяльності залежить передусім від компетентності та творчої активності управлінських кадрів, достатньо глибокого знання ними конкретної економіки, законодавчої бази та соціальних аспектів господарювання.

«Економіка підприємства» є базовою дисципліною навчального плану підготовки спеціалістів з економіки, оскільки охоплює всі ключові розділи прикладної економіки, організації та забезпечення ефективного господарювання на рівні основної структурної ланки суспільного виробництва, дає необхідну сукупність теоретичних і практичних знань з управління ринковою економікою на сучасному етапі її розвитку в Україні.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

Метою вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є надання знань з основних розділів прикладної економіки, організації та результативності господарювання на рівні первинної ланки суспільного виробництва.

Основні завдання навчальної дисципліни полягають у засвоєнні теорії та методологічних засад економіки підприємства та набутті практичних навичок управління підприємством у конкурентному середовищі, формуванні вмінь ефективного використання ресурсного і виробничо-господарського потенціалу, забезпеченні розширеного самовідтворення на основі інвестиційно-інноваційної моделі розвитку.

3. Пререквізити: «Економічна теорія», «Мікроекономіка», «Статистика» «Регіональна економіка»

4. Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК01 - здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК02 - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК03 - здатність працювати як у команді, так і самостійно;
- ЗК04 – здатність формувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності

- СК01 – знання правової бази функціонування підприємства;
- СК02 – засвоєння конкретних форм і методів господарювання на рівні підприємства;
- СК03 – розуміння принципів формування і використання виробничого потенціалу;
- СК04 – знання специфіки взаємодії всіх видів ресурсів, що використовуються в господарській діяльності підприємств;
- СК05 – знання особливостей організації господарсько-комерційної діяльності підприємства та показники її ефективності.

Програмні результати навчання:

- ПР01 – вміння використовувати закономірності розміщення продуктивних сил і механізми відносин між різними суб'єктами підприємницької діяльності в практиці господарювання;
- ПР02 – ефективно управляти використанням природних, виробничих, людських та інших ресурсів для виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг;
- ПР03 - аналізувати та оцінювати ефективність виробничо – комерційної діяльності підприємств та фірм.

5. Структура навчальної дисципліни

ТЕМА	Всього	Лекції	Практичні Семінари	Самостійне вивчення
Модуль 1				
1. Підприємство як суб'єкт господарювання	6	1	1	4
2. Основи підприємницької діяльності	6	1	1	4
3. Управління підприємством	6	1	1	4
4. Персонал	6	1	1	4
5. Капітал і виробничі фонди	6	1	1	4
6. Нематеріальні ресурси й активи	6	1	1	4
7. Оборотні кошти	6	1	1	4
8. Інвестиційні ресурси	6	1	1	4
9. Інноваційні процеси	6	1	1	4
10. Техніко-технологічна база виробництва	7	1	-	6
Модуль 2				
11. Організація виробництва	7	1	-	6
12. Виробнича і соціальна інфраструктури	9	-	1	8
13. Регулювання, прогнозування та планування діяльності	6	1	1	4
14. Виробництво, якість і конкурентоспроможність продукції	6	1	1	4
15. Продуктивність, мотивація та оплата праці	6	1	1	4
16. Витрати і ціни на продукцію	5	-	1	4
17. Фінансово-економічні результати й ефективність діяльності	6	1	1	4
18. Економічна безпека підприємства	4	1	1	2
19. Реструктуризація і санація підприємств	4	1	1	2
20. Банкрутство і ліквідація підприємств	6	1	1	4
Всього	120	18	18	84
Форма підсумкового контролю	Іспит			

6. Тематичний план дисципліни “Технології: Підприємництво (Економіка підприємства)”

Модуль 1.

Тема 1. Підприємство як суб’єкт господарювання

1. Поняття, цілі й напрямки діяльності підприємства, правові основи його функціонування.
2. Класифікація і структура підприємств.
3. Добровільні та інституціональні об’єднання підприємств.
4. Ринкове середовище господарювання підприємств та організацій: суть, функції і типи.

Література: [3, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27]

Тема 2. Основи підприємницької діяльності

1. Поняття, принципи та форми підприємництва.
2. Правове забезпечення підприємництва в Україні.
3. Типи підприємницької діяльності.
4. Підприємницькі договори і їх структура.

Література: [3, 20, 21, 22, 27, 28, 29]

Тема 3. Управління підприємствами

1. Особливості управління як системи, її функції.
2. Методи управління діяльністю підприємств.
3. Типи організаційних структур.

Література: [20, 21, 22, 27, 28]

Тема 4. Персонал

1. Поняття та класифікація персоналу підприємства.
2. Визначення чисельності окремих категорій працівників.
3. Система управління персоналом.
4. Оцінка персоналу підприємства.

Література: [20, 21, 22, 27, 28]

Тема 5. Капітал і виробничі фонди

1. Загальна характеристика капіталу підприємства та виробничих фондів
2. Основні засоби підприємства; оцінка, класифікація, спрацювання, амортизація.
3. Показники ефективності відтворення та використання основних засобів.
4. Оборотні фонди; склад і структура, нормування, показники використання, розрахунок виробничих запасів.

Література: [20, 21, 27, 28]

Тема 6. Нематеріальні ресурси й активи

1. Загальна характеристика нематеріальних ресурсів й активів.
2. Нематеріальні ресурси.
3. Нематеріальні активи.

Література: [, 22, 27]

Тема 7. Обігові кошти

1. Поняття та структура обігових коштів.
2. Призначення нормування обігових коштів.
3. Основні показники ефективності використання обігових коштів.

Література: [20, 21, 22]

Тема 8. Інвестиції: формування, використання, ефективність

1. Загальна характеристика інвестиційних ресурсів підприємства та їх класифікація.
2. Виробничі (реальні) інвестиції та обчислення їх обсягу і знаходження джерел їх фінансування.
3. Характеристика фінансових інвестицій та чинники підвищення ефективності використання інвестицій.
4. Методика оцінки ефективності використання виробничих інвестицій.

Література: [20, 21, 22, 27, 28]

Тема 9. Інноваційні процеси

1. Поняття і класифікація інноваційних процесів.
2. Вплив нововведень на виробництво.
3. Характеристика науково-технічного прогресу.
4. Оцінка ефективності технічних та організаційних нововведень.

Література: [20, 21, 28]

Тема 10. Техніко-технологічна база виробництва

1. Поняття та особливості формування техніко-технологічної бази виробництва.
2. Діагностика стану технічного розвитку підприємства.
3. Поняття, види та чинники формування виробничої потужності підприємства.
4. Методика розрахунку виробничої потужності.

Література: [20, 21]

Модуль 2.

Тема 11. Організація виробництва: принципи, типи, методи і форми

1. Поняття і складові елементи виробничого процесу, принципи та типи організації виробництва.
2. Методи організації виробництва: потокове та непотокове.
3. Суспільні форми організації виробництва.

Література: [20, 21, 22, 27]

Тема 12. Інфраструктура

1. Характеристика інфраструктури підприємства.
2. Поняття і функції системи технологічного обслуговування.
3. Соціальна інфраструктура та соціальна діяльність підприємства.
4. Капітальне будівництво як розширене відтворення виробництва.

Література: [20, 21, 22, 27, 28]

Тема 13. Прогнозування, планування й регулювання діяльності

1. Суть і принципи прогнозування, його методи.
2. Принципи, види та методи планування на підприємстві.
3. Бізнес-плани підприємств.
4. Особливості державного економічного регулювання діяльності суб'єктів.

Література: [20, 21, 22, 27]

Тема 14. Виробництво, якість і конкурентоспроможність продукції (послуг)

1. Поняття, класифікація продукції, вимірники її обсягу та їх розрахунок.
2. Маркетингова діяльність підприємства та матеріально-технічне забезпечення виробництва.
3. Якість і конкурентоспроможність продукції.
4. Стандартизація, сертифікація продукції та державний нагляд за якістю продукції.

Література: [20, 21, 22, 27, 28]

Тема 15. Продуктивність, мотивація й оплата праці

1. Суть та розрахунок продуктивності праці, чинники її зростання.
2. Система, моделі та методи мотивації.
3. Оплата праці: поняття, функції, форми та системи.

4. Участь працівників у прибутках підприємства.

Література: [20, 21, 22, 27, 28]

Тема 16. Поточні витрати та ціни на продукцію (послуги)

1. Поточні витрати; визначення, класифікація і структура.
2. Кошторис виробництва і його розрахунок.
3. Методика обчислення основних статей калькуляції собівартості.
4. Поняття, роль і види цін.

Література: [20, 21, 22, 27, 28]

Тема 17. Фінансово-економічні результати та інтегральна ефективність діяльності

1. Прибутковість і дохідність підприємства.
2. Загальна характеристика рентабельності застосування ресурсів.
3. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства.
4. Ефективність виробництва, її вимірювання та чинники зростання.

Література: [28, 29]

Тема 18. Економічна безпека підприємства

1. Поняття та елементи економічної безпеки.
2. Способи здійснення оцінки економічної безпеки.
3. Поняття економічної кризи підприємства.
4. Стратегія створення належної економічної безпеки.

Література: [20, 21]

Тема 19. Реструктуризація й санація підприємств та організацій

1. Ознаки та необхідність системи виживання підприємства.
2. Характеристика процесу реструктуризації підприємств: порядок та форми.
3. Санація (фінансове оздоровлення) суб'єктів господарювання.

Література: [27, 28]

Тема 20. Банкрутство й ліквідація підприємства (організації)

1. Суть, причини та ознаки банкрутства.
2. Етапи та процедура порушення справи про банкрутство.
3. Процес ліквідації збанкрутілих суб'єктів господарювання.
4. Наслідки ліквідації підприємства та черговість задоволення претензій кредиторів.

Література: [20, 21, 22, 27, 28]

7. Перелік питань для підготовки до іспиту з навчальної дисципліни “Технології: Підприємництво (Економіка підприємства)”

1. Поняття, цілі й напрямки діяльності підприємства, правові основи його функціонування.
2. Класифікація і структура підприємств.
3. Добровільні та інституціональні об'єднання підприємств.
4. Ринкове середовище господарювання підприємств та організацій: суть, функції і типи.
5. Поняття, принципи та форми підприємництва.
6. Правове забезпечення підприємництва в Україні.
7. Типи підприємницької діяльності.
8. Підприємницькі договори і їх структура.
9. Особливості управління як системи, її функції.
10. Методи управління діяльністю підприємств.
11. Типи організаційних структур.
12. Поняття та класифікація персоналу підприємства.
13. Визначення чисельності окремих категорій працівників.
14. Система управління персоналом.

15. Оцінка персоналу підприємства.
16. Загальна характеристика капіталу підприємства та виробничих фондів
17. Основні засоби підприємства; оцінка, класифікація, спрацювання, амортизація.
18. Показники ефективності відтворення та використання основних засобів.
19. Оборотні фонди; склад і структура, нормування, показники використання, розрахунок виробничих запасів.
20. Загальна характеристика нематеріальних ресурсів й активів.
21. Нематеріальні ресурси.
22. Нематеріальні активи.
23. Поняття та структура обігових коштів.
24. Призначення нормування обігових коштів.
25. Основні показники ефективності використання обігових коштів.
26. Поняття та особливості формування техніко-технологічної бази виробництва.
27. Діагностика стану технічного розвитку підприємства.
28. Поняття, види та чинники формування виробничих потужностей підприємства.
29. Методика розрахунку виробничої потужності.
30. Поняття і складові елементи виробничого процесу, принципи та типи організації виробництва.
31. Методи організації виробництва: потокове та непотокове.
32. Суспільні форми організації виробництва.
33. Характеристика інфраструктури підприємства.
34. Поняття і функції системи технологічного обслуговування.
35. Соціальна інфраструктура та соціальна діяльність підприємства.
36. Капітальне будівництво як розширене відтворення виробництва.
37. Суть і принципи прогнозування, його методи.
38. Принципи, види та методи планування на підприємстві.
39. Бізнес-плани підприємств.
40. Особливості державного економічного регулювання діяльності суб'єктів.
41. Поняття, класифікація продукції, вимірники її обсягу та їх розрахунок.
42. Маркетингова діяльність підприємства та матеріально-технічне забезпечення виробництва.
43. Якість і конкурентоспроможність продукції.
44. Стандартизація, сертифікація продукції та державний нагляд за якістю продукції.
45. Суть та розрахунок продуктивності праці, чинники її зростання.
46. Система, моделі та методи мотивації.
47. Оплата праці: поняття, функції, форми та системи.
48. Участь працівників у прибутках підприємства.
49. Поточні витрати; визначення, класифікація і структура.
50. Кошторис виробництва і його розрахунок.
51. Методика обчислення основних статей калькуляції собівартості.
52. Поняття, роль і види цін.
53. Прибутковість і дохідність підприємства.
54. Загальна характеристика рентабельності застосування ресурсів.
55. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства.
56. Ефективність виробництва, її вимірювання та чинники зростання.
57. Поняття та елементи економічної безпеки.
58. Способи здійснення оцінки економічної безпеки.
59. Поняття економічної кризи підприємства.
60. Стратегія створення належної економічної безпеки.

8. КРИТЕРІЙ ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ „ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА”

1. Курс складається з двох модулів:

- 1.1. *Модуль 1* – теми 1 – 10
Модуль 2 – теми 10 – 20

1.2. Кожний модуль передбачає оцінювання за 35-бальною шкалою.

2. Критерії оцінювання знань студентів з *поточного* контролю:

2.1 Рівні оцінювання:

Рівень 1. Дати письмову відповідь на теоретичні питання, творчо-пізнавальні завдання (відповідь: так, ні), наукові завдання (замість крапок поставити за змістом слово чи словосполучення, які Ви вважаєте єдино правильними); лексико-семантичний диктант (дати точне визначення тому чи іншому поняттю, терміну) – до 3-х балів за кожне завдання.

Рівень 2. Тестові завдання – до 4-х балів.

Рівень 3. Вирішення проблемних ситуацій до 5-и балів.

2.2 Самостійна робота – опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка до виступу на семінарських заняттях та підготовка до практичних занять; переклад іноземних джерел встановленої тематики, підготовка та оформлення схем, діаграм та інших завдань графічного характеру; опрацювання та підготовка огляду опублікованих статей у фахових та інших виданнях; систематизація вивченого матеріалу дисципліни перед іспитом тощо: - від 1-го до 3-х балів;

2.3 Індивідуальні навчально-дослідні завдання – виконання розрахунково-аналітичних робіт, дослідження практичних ситуацій, підготовка фінансових звітів, аналіз діяльності досліджуваного підприємства, розробка програм здійснення певних процесів, підготовка реферативних матеріалів з актуальної тематики, власних досліджень до олімпіад, конференцій тощо: до 5-и балів.

2.4 Модульна контрольна робота – до 5 балів.

2.5 Ректорська контрольна робота – до 5 балів.

4. Організація підсумкового контролю у формі іспиту:

4.1. Іспити проводяться у формі тестування на комп'ютерах. На іспит виносяться вузлові питання з навчальних програм.

4.2. Результати іспиту оцінюються в діапазоні від 0 до 30 балів.

4.3. Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результатами поточного контролю знань та виконання завдань, що виносяться на іспит.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням в традиційну 4-бальну та шкалу за системою ECTS в такому порядку:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	відмінно
82 - 89	B	добре	добре
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	задовільно
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Список рекомендованої літератури

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 року № 436-IV.
2. Бойчик І. М. Економіка підприємства: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2002. – 480 с.
3. Бойчик І. М. Економіка підприємства: Навч. посібник. – Львів: СПОНОМ, 2004. – 212 с.
4. Бондар Н. М. Економіка підприємства. – К.: А.С.К., 2004. – 400 с.
5. Борщ Л. М. Інвестиції в Україні: Стан, проблеми і перспективи. – К.: Знання, 2002. – 318 с.
6. Васильков В. Г. Організація виробництва: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 524 с.
7. Гавкалова Н. Л. Менеджмент персоналу: Навч. посібник. – Харків: Інтек, 2004. – 276 с.
8. Гриньова В. М. Фінанси підприємства: Навч. посібник. – Харків: Інтек, 2004. – 432 с.
9. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С. Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2001. – 528 с.
10. Економіка підприємства / За ред. О. П. Крайник. – Львів: Інтелект-Захід, 2003.
11. Єрмаков О. Є., Бондар Н. М., Калина А. В., Щукін Б. М. Економіка підприємства. – К.: Ун-т Україна, 2005. – 248 с.
12. Калина А. В. Економіка праці: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2004. – 272 с.
13. Ковальчук І. В. Економіка підприємства: Навч. посібник. – К.: УДУХТ, 2001. – 180 с.
14. Крайник О. П., Барвінська Є. С. Економіка підприємства: Навч. посіб. – Львів: НУЛП, 2003. – 208 с.
15. Лудченко Я. О. Оцінка економічної ефективності інвестиційних проєктів: Навч. посібник. – К.: Ельга Ніка-Центр, 2004. – 208 с.
16. Манів З. О. Економіка підприємства: Підручник / За ред. С. Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2004. – 528 с.
17. Мочерний С. В. Економічна теорія: Посібник. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2002. – 656 с.
18. Основи бізнесу: Навч. посібник / За ред. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир: Рута, 2004. – 364 с.
19. Павлюк В. С. Податкова система: Конспект лекцій для студентів спеціальності „Фінанси”, „Банківська справа” всіх форм навчання. – Чернігів, 2004. – 272 с.
20. Право інтелектуальної власності. Академічний курс: Підручник / За ред. О. А. Підпригори. – К.: Ін Юре, 2004. – 672 с.
21. Примак Т. О. Економіка підприємства: Навчальний посібник. – К.: Віхор, 2001. – 250 с.
22. Примак Т. О. Економіка підприємства: Навч. посібник. – К.: Вікар, 2002. – 176 с.
23. Сідун В. А., Пономарьова Ю. В. Економіка підприємства: Навч. посібник. – К.: Центр навч. літ., 2003. – 436 с.
24. Тарасюк Г. М., Шваб Л. І. Планування діяльності підприємства: Навч. посібник. – К.: Каравела, 2003. – 432 с.
25. Фінанси підприємства: Підручник. – К.: КНЕУ, 2004. – 546 с.
26. Хміль Ф. І. Основи менеджменту: Підручник. – К.: Академвидав, 2003. – 608 с.
27. Цигилик І. І., Бибик Я. Р., Ємбрик М. Я., Паращич В. Ф. Економіка підприємства (в питаннях і відповідях): Навч. посібник. – К.: Центр навч. літ., 2004. – 168 с.
28. Шаповал В. М., Аврамчук Р. Н., Ткаченко О. В. Економіка підприємства: Підручник. – К.: Центр навч. літ., 2003. – 288 с.
29. Шваб Л. І. Економіка підприємства: Навч. посібн. – К.: Каравелла, 2004. – 568 с.

Інформаційні ресурси

Органи державного управління та національні інститути

1. www.kmu.gov.ua – урядовий портал Кабінету Міністрів України.
2. www.bank.gov.ua – Національний банк України
3. www.me.gov.ua – Міністерство економіки України
4. www.minfin.gov.ua – Міністерство фінансів України
5. www.ukrstat.gov.ua – Державний комітет статистики України
6. www.bucoda.cv.ua □ Офіційний сайт Чернівецької області.
7. www.reforms.kiev.ua – Міжвідомча рада з впровадження економічних реформ в Україні.
8. www.niss.gov.ua – Національний інститут стратегічних досліджень

Науково-дослідні інститути та центри, пошукові системи

1. www.iweir.org.ua – Інститут світової економіки і міжнародних відносин
2. www.uceps.org – Український центр економічних і політичних досліджень ім. О.Разумкова
3. www.igls.com.ua – Інститут глобальних стратегій
4. www.ier.kiev.ua – Інститут економічних досліджень і політичних консультацій
5. www.lawukraine.com – База українського законодавства в Інтернет

6. www.uazone.net □ інформаційний сервер про Україну
7. www.eurasia.org/eerc/kyev/ □ EERC – консорціум економічних досліджень

Наукові та електронні бібліотеки в Україні

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
2. www.alpha.rada.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека
3. www.dev.lac.lviv.ua/lib - Електронна бібліотека Львівської комерційної академії
4. www.lib-gw.univ.kiev.ua – Наукова бібліотека ім. Максимовича